

Biblioteka
Prozna putovanja

Naslov originala
Andreas Steinhöfel
Rico, Oskar und Die Tieferschatten

© text and illustrations © 2008 by CARLSEN Verlag GmbH,
Hamburg, Germany
First published in Germany under the title
RICO, OSKAR UND DIE TIEFERSCHATTEN
All rights reserved
© za srpski jezik ODISEJA

traduki ^T

Izdavanje ovog dela podržao je TRADUKI, književna mreža koju čine Savezno ministarstvo za evropske i internacionalne poslove Austrije, Ministarstvo inostranih poslova Nemačke, Švajcarska fondacija za kulturu „Pro Helvecija“, „KulturKontakt Austrija“, Gete institut, Javna agencija za knjigu Republike Slovenije (JAK), Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Resor za kulturu Vlade Kneževine Lihtenštajn, Fondacija za kulturu Lihtenštajna, Ministarstvo kulture Republike Albanije i Fondacija „S. Fišer“.

Andreas Štajnhefel

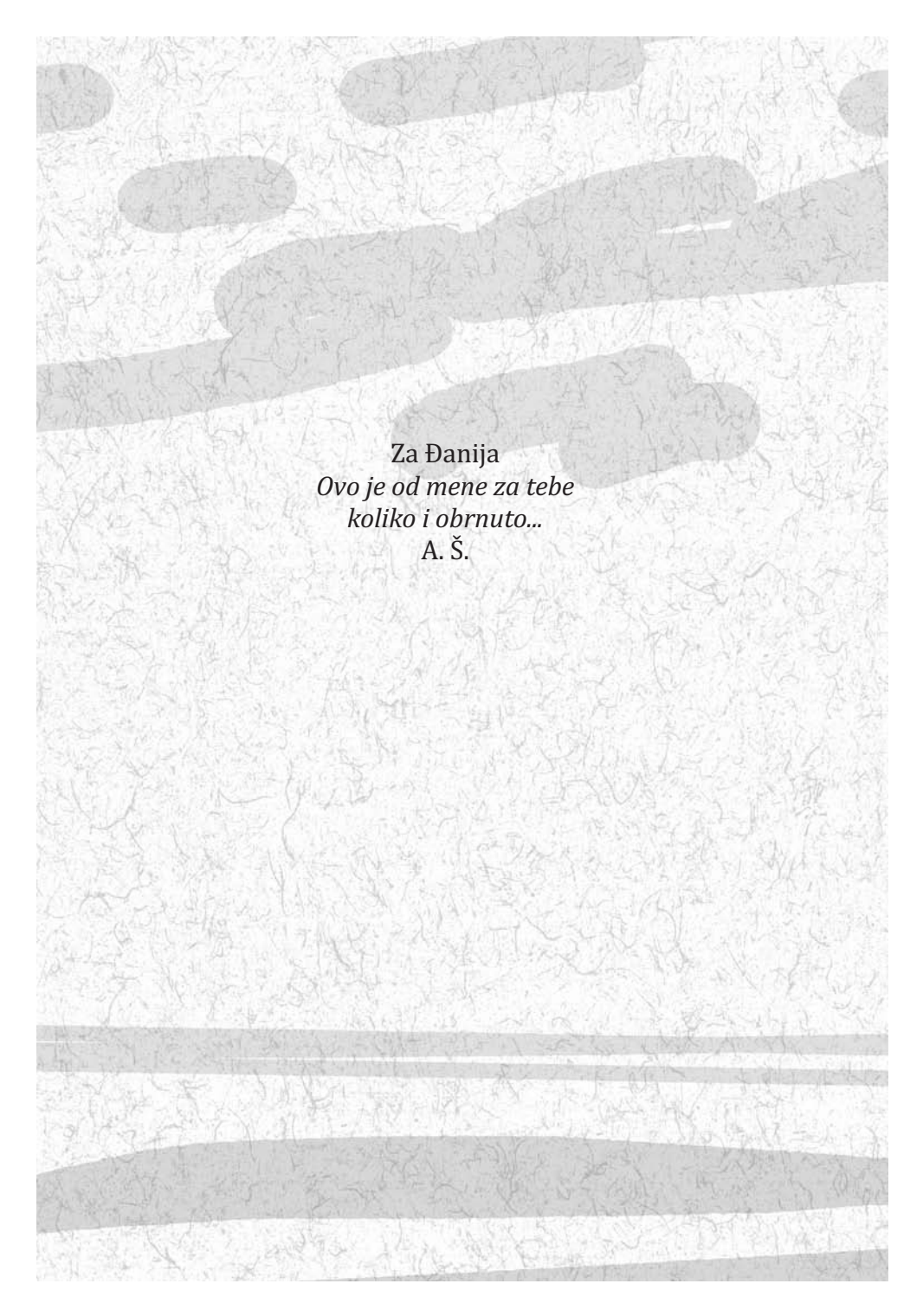
RIKO, OSKAR I TAJANSTVENE SENKE

S nemačkog prevela
Spomenka Krajčević

Ilustrovaó Peter Šesov

ODISEJA
Beograd, 2014.

Za Danija
*Ovo je od mene za tebe
koliko i obrnuto...*
A. Š.

Marak	Runge- Blavecki
Vestbil	Ficke
Daling	Kizling
Šestoro	Doreti (Mama i ja)
Keslerovih	Jula i Berts i Masud
Prolaz iza kuće	Momzen

SUBOTA

NALAŽENJE MAKARONE

Makarona je ležala na trotoaru. Bila je debela, izbrazdana, šuplja s kraja na kraj i oblepljena štrokom, a i s nešto malo rastopljenog sira, već skorenog. Podigao sam je, obrisao štroku i pogledao uvis, u nizove dotrajalih prozora zgrade u Difenbahštrase broj 93 i u letnje nebo. Nije bilo oblaka a ni, što je još važnije, onih belih pruga koje ostanu iza aviona. Osim toga, setio sam se, avionske prozore ionako ne možeš da otvoriš da bi bacao hranu.

Ušao sam u zgradu, pa stepeništem obojenim u žuto zapalio do trećeg sprata i pozvonio na vrata gospođe Daling. Kao i svake subote, na glavi su joj bili krupni, raznobojni vikleri.

„Mož' biti da je rigatoni. A sir je, jasno, gorgonzola”, ocenila je. „Lepo od tebe, zlato, što si mi doneo, ali nisam ja to bacila kroz prozor. Vidi s Fickeom.”

Nacerila se, kucnula prstom po glavi, prevrnula očima i pogledala naviše. Ficke živi na četvrtom. Ne podnosim ga, ali, iskreno govoreći, nisam mislio da je makarona njegova. Tipovao sam na gospođu Daling zato što ona često izbacila nešto kroz prozor. Prošle zime je, tako, izbacila televizor. Posle pet minuta izbacila je i muža, samo njega nije kroz prozor nego iz stana. Posle je došla kod nas, a mama je morala da joj sipa rakijicu.

„Ima ljubavnicu!” – objasnila je gospođa Daling, sva očajna. „Da je ta kravetina bar mlađa od mene! Sipnite mi, deder, još malo!” Pošto je ona krtija od njenog te-vea bila na

đubretu, a muž odmaglio, sledećeg dana kupila je, da se uteši, televizor s ravnim ekranom, moderan do bola, i de-ve-de plejer. Otada zajedno pogledamo poneki ljubavni film ili krimić, ali samo subotom, da bi u nedelju gospođa Daling mogla da se naspava. Preko nedelje je na Hermanplacu, za tezgom s mesom. Ruke su joj uvek skroz crvene, toliko je tamo hladno.

Dok gledamo te-ve, jedemo sendvičiće s kobasicom i jajetom, ili s lososom. Kad je film ljubavni, gospođa Daling potroši bar deset papirnih maramica, ali na kraju uvek gundža: „Ma idi, pričam ti priču, tek sad kad su se taj dasa i ta ženska sastavili ima da počnu prave nevolje, ali *to*, razume se, u filmovima *nikad* neće da prikažu. Čista folirancija! Još jedan sendvičić, Riko?”

„Je l' ostaje, onda, za večeras?” – viknula je gospođa Daling za mnom dok sam grabio na četvrti, preskačući po dva stepenika.

„Naravno!”

Njena vrata su se zalupila a ja sam pokucao kod Fickea. Kod Fickea mora da se kuca pošto mu je zvono pokvareno, verovatno još od 1910, kad je zgrada sazidana.

Čekaš, čekaš i čekaš...

Iza debelih starinskih vrata on se vuče, vuče i vuče...

Najzad se pojavio, kao i obično u tamnoplavoj pidžami na sive pruge. Njegovo gnjecavo lice bilo je obraslo čekinjama, a pramenovi sede kose štrčali su mu oko glave.

Pa stvarno: da neko bude toliko neuredan!

Zapahnuo me je buđav, ustajao miris. Ko zna šta je sve nagurao tamo, u stan, mislim, ne u glavu. Pokušao sam da neupadljivo zavirim unutra, ali se on preprečio i presekao mi pogled. Namereno! Bio sam već u svim stanovima u zgradi, samo ne u Fickeovom. Ne pušta me unutra jer ni on mene ne podnosi.

„A, mali retard!” – zarežao je.

Došlo je vreme da kažem da se zovem Riko i da sam niskonadareno dete. Što znači da jesam u stanju da mislim, i to baš mnogo, jedino što to uglavnom traje nešto duže nego kod drugih ljudi. Nije stvar u mom mozgu, on je sasvim normalne veličine. Ali ponekad se desi da nešto ispadne iz njega, a ja, nažalost, nikad ne znam unapred na kom će se to mestu dogoditi. Pored toga, kad nešto pričam, ne mogu uvek da se dobro koncentrišem. Ponekad izgubim nit, ili bar mislim da je to nit a ne neki konopac ili sajla, i eto – u tome je problem.

U mojoj glavi nekad se sve pomeša kao u bubnju za bingo. Mama i ja igramo bingo svakog utorka u klubu za penzionere *Sivi bumbari*. Ti bumbari su se zavukli u društvene prostorije pri crkvi. Pojma nemam zašto mama toliko voli da ide tamo, kad se tamo uglavnom motaju sve sami penzosi. Neki izgleda i ne idu kući, pošto su uvek u istom odelu, svakog utorka, kao što je Ficke uvek u onoj svojoj jedinoj pidžami, a neki i bezveze mirišu. Možda mama misli da je super što tako često dobija. Sva sija kad god izađe na binu da primi neku jeftinu tašnu od plastike – a gotovo uvek dele baš te jeftine plastične tašne.

Penzosi to retko primete, jer mnogi od njih zakuntaju nad svojim brojevima za bingo ili odbleje nekud. Evo, pre nekoliko nedelja, jedan je sedeo za stolom, miran kô bubica, sve dok nije izvučen i poslednji broj. Nije ustao ni kad su svi drugi otišli, a kad je čistačica htela da ga probudi – bio je mrtav. Mama se čak pitala da nije možda umro još prethodnog utorka. Ni ja, stvarno, nisam primetio kad je tog dana došao.

„Zdravo, gospodine Ficke”, rekao sam, „nadam se da vas nisam probudio.”

Ficke deluje još starije od onog penzosa koji je odapeo na bingu. I skroz štrokavo. Ni on, kaže, neće još dugo, pa je zato stalno u pidžami, u njoj ide i u samišku. Da barem, kad ga strefi srčka, bude prigodno obučen. Još kao dete imao je problema sa srcem, rekao je gospođi Daling, zato začas ostane bez daha,

a onda će jednom biti samo KVRC, i kraj. A ja, opet, mislim – ako i mora uskoro da umre, šta bi mu falilo da se pristojno obuče ili da bar povremeno opere tu pidžamu, recimo za Božić. Ja bar ne bih voleo da se u samiški složim ispred tezge sa sirom i da već bazdim, mada sam tek jedan minut mrtav.

Pošto je Ficke samo blenuo u mene, poturio sam mu onu makaronu pod nos. „Je l' vaša?”

„Odakle ti?”

„S trotoara. Gospođa Daling misli da je možda rigatoni. Sir je u svakom slučaju gorgonzola.”

„Je l' samo ležala na trotoaru”, upitao je nepoverljivo, „ili je bila u nečemu?”

„Ko?”

„Kupi, bre, jedan pošten mozak! Pa makarona, retardu!”

„Kako je glasilo pitanje?”

Ficke je prevrnuo očima. Što je značilo da samo što nije pucao. „Da li je ta tvoja blesava makarona samo ležala na trotoaru, ili je bila u nečemu. Psećem govnetu, recimo.”

„Samo je ležala.”

„Daj, onda, da je bolje pogledam!”

Uzeo mi je makaronu i provrteo je među prstima. A onda ju je – moj dokazni materijal! – gurnuo u usta i progutao. Bez žvakanja.

TRAS! Vrata su mi se zalupila pred nosom.

Tom liku, časna reč, nisu sve na broju! Ali sad je bar jasno da ću sledeću makaronu koju pronađem namerno uvaljati u govno pa ću mu je odneti, a kad me bude pitao u čemu je bila, reći ću – ni u čemu, to je preliv s mlevenim mesom.

Čoveče, čoveče, čoveče!

Hteo sam da overim celu zgradu, ali eto moje makarone više nema, nestade iza kvarnih Fickeovih zuba. Baš mi je bilo krivo što sam ostao bez nje. Ma, uvek je tako kad se nešto izgubi. Prvo nisam mislio da je nešto ekstra, a posle ispade da je to bila najbolja makarona na svetu. Tako je i gospođa Daling prošle zime onoliko psovala muža i govorila za njega da je jedna obična pokvarena švalerčina, a sad bi volela da joj se vrati i guta na tone ljubavnih filmova.

Već sam krenuo da se od Fickea spustim na drugi, kad sam se predomislio i pozvonio na vrata preko puta. Tu stanuje Novi koji se uselio pre dva dana. Još ga nisam video. Nisam, doduše, više imao svoju makaronu, ali opet, bila je zgodna prilika da ga pozdravim. Nadao sam se da će me pustiti da uđem. Mnogo volim da procunjam po tuđim stanovima.

Njegov je bio dugo prazan jer je žešće skup. Mama je razmišljala da ga iznajmi, pošto je na četvrtom spratu svetlije nego na drugom a ima i nešto malo pogleda pošto se preko stare i niske Urbanske bolnice kroz drveće vidi druga strana ulice. Ali kad je čula koliko stan košta digla je ruke. Kakva sreća! Prvi komšija bi nam bio smrdljivi, alavi Ficke.

Novi se zove Vestbil¹, tako piše na pločici pored zvona. Nije bio kod kuće, što me je pomalo obradovalo. Bila mi je prilična frka da li ću uspeti da mu ubodem ime. Zbog zapada, istoka i tih stvari. Levo i desno pobrkam bez greške, svuda pa i na kompasu. Kad god počne to s levim i desnim, u mojoj glavi se automatski uključi onaj bubanj za bingo.

Nervirao sam se dok sam silazio niz stepenice. Da Ficke nije uništio moj dokazni materijal, ovo bi bio super dan za izigravanje detektiva. Krug sumnjivih bio je, u stvari, veoma mali. Peti sprat s ona dva fensi stana koja izlaze na krov mogao sam, na primer, mirno da preskočim. Bračni par Runge-Blavecki juče je zapalio na letovanje, a Marak, koji stanuje pored njih,

---

¹ *Westen je na nemačkom zapad, a Osten istok; to će Riko kasnije mešati. – Prim. prev.*

nije se pojavljivao ni juče ni danas. Verovatno je opet prespavao kod svoje devojke, koja mu i pere veš. Svakih nekoliko nedelja eto Maraka kako tegli ogromnu vreću punu svojih krpica, iznosi je iz kuće, unosi u kuću, pa opet iznosi i unosi, i sve tako. Gospođa Daling je jednom rekla da su današnji momci strašni, ranije su kad izađu nosili sa sobom samo četkicu za zube a sad ponesu pola ormana. Kako god, Marak nije bio kod kuće. U njegovom poštanskom sandučetu, dole u ulazu, još su bile reklame od juče. Što znam pošto više volim da gledam krimiće nego filmove sa cmakanjem, a nekome ko voli krimiće takve stvari takoreći same padaju u oči.

Okej, peti sprat je prežvrljan sa spiska. Na četvrtom stanuju Ficke i Novi, onaj sa stranom sveta u imenu. Na trećem, preko puta gospođe Daling, stanuje Kizling. Kod njega sam, međutim, mogao da pozvonim tek uveče jer on po ceo dan rmbači kao zubni tehničar u nekoj laboratoriji u Tempelhofu.

Sprat niže smo mama i ja i, preko puta nas, šestoro Keslerovih, ali i oni su već na letovanju. Iz stana Keslerovih na drugom spratu vode stepenice do stana ispod njih, koji je takođe njihov samo što nije njihovo vlasništvo kao gornji. Gospodinu i gospođi Kesler potrebno je, jasno, mnogo prostora za onoliku decu.

Najviše sam se radovao stanu na prvom spratu preko puta Keslerovih, a ispod nas. Tu stanuje Julia sa Bertsom i Masudom. Njih troje su studenti. Ali pošto sad ne mogu da im pokažem makaronu, odlazak kod njih otpada, baš bezveze. Berts je skroz u redu, a Masuda ne podnosim jer je Julia zaljubljena u njega, umesto da bude zaljubljena u mene. Toliko o tome. Kamo sreće da sam istragu započeo od njih, ili bar od starog Momzena, domara zgrade koji stanuje u parteru.

Sve promašaj do promašaja!

Znači, sad natrag na drugi, svojoj kući.

Kad sam ušao u stan, mama je stajala u hodniku pred zlatnim ogledalom s gomilom debelguzih anđelčića. Zadigla je nebeskoplavu majicu do ispod brade i zabrinuto posmatrala svoje

grudi, ko zna koliko dugo. U ogledalu sam video njeno zamišljeno lice.

Mnogi ljudi, a posebno muškarci, okreću se na ulici za mojom mamom. Ulicom ona, naravno, ne ide sa zadignutom majicom. Za njom se okreću zato što izgleda skroz super. Uvek je u nekoj ekstra tesnoj suknjici i uzanoj majici s dubokim izrezom. Na nogama srebrne ili zlatne sandale s kaišićima i visokom štiklom. Kosa plava, duga, raspuštena i ravna. Pa još ono cinge-linge njenih narukvica, ogrlica i minđuša. Ali najviše od svega volim njene baš baš duge nokte. Svake nedelje zalepi na njih nešto drugo, recimo malecke zlatne ribice koje se presijavaju ili na svaki nokat po jednu bubamaru. Mama kaže da masa muškaraca to voli, zato je tako uspešna u svom poslu.

„Kad-tad će se oklembesiti”, kazala je mama sebi u ogledalu a i meni. „Dajem im još dve-tri godine dok ne postanu žrtve zemljine teže. Život ti je kô onaj prokleti kalendar sa koga se cepaju listovi.”

Šta je teža nisam znao, pa sam morao da pogledam. Ono što ne znam ja uvek potražim u leksikonu, da bih bio što pametniji. Ponekad pitam i mamu, gospođu Daling ili mog učitelja Vemajera. Kad ukapiram o čemu se radi, to zapišem. Otprilike ovako:

TEŽA: Kad je nešto teže od nekog ono ga vuče ka sebi. Zemlja je, na primer, teža od svega drugog, pa zato s nje niko ne padne. Težu je otkrio jedan čovek.

„A šta će biti tada?” – pitao sam.

„Stići će nove”, rekla je mama odlučno. „Na kraju krajeva, to mi je kapital za biznis.” Uzdahnula je, navukla majicu i okretnula se k meni. „I, kako je bilo u školi?”

„Može.”

Mama nikad ne kaže Centar za podsticanje razvoja jer zna koliko mrzim taj naziv. Inače, tamo Vemajer godinama uzalud pokušava da sredi kugle za bingo u mojoj glavi. Razmišljao sam da li da mu kažem da bi valjda prvo trebalo da zaustavi mašinu pa tek onda da počne da se bavi kuglama, ali sam digao ruke. Kad sam nije došao do toga, šta da mu radim. Žalim slučaj! „A što je Vemajer tražio da se nacrtiš i danas?” – pitala je mama. „Zar juče nije bio poslednji dan škole?”

„Zbog projekta za ovo leto. Neko pisanje.”

„Ti i pisanje?” Nabrala je čelo. „I šta ćeš da pišeš?”

„Ma samo neki sastav”, promrmljao sam. Stvar je bila komplikovanija, ali nisam hteo da upućujem mamu u to dok je ne savladam.

„Kapiram.” Čelo joj je opet bilo glatko. „Jesi li nešto klopao, pljesku ili tako to?” Promrsila mi je rukom kosu, pa se sagla i zalepila mi poljubac na čelo.

„Jok.”

„Znači, gladan?”

„Aha.”

„Okej. Napraviću nam riblje štapiće.” Nestala je u kuhinji. Ubacio sam ranac u svoju sobu kroz otvorena vrata, pošao za njom, seo za kuhinjski sto i posmatrao je.

„Moram nešto da te pitam, Riko”, rekla je mama dok je rastapala puter u tiganju.

Glava mi se automatski uvukla među ramena. Kad me mama nešto pita izgovarajući moje ime, to znači da je pre toga o tome razmišljala, a kad o nečem razmišlja onda je obično u pitanju nešto ozbiljno. Kad kažem ozbiljno, mislim nezgodno. Kad kažem nezgodno, mislim na kugle za bingo.

„Šta to?” – upitao sam obazrivo.

„Radi se o Misteru 2000.”

Kamo sreće da su štapići već gotovi! Čak je i tupoglavac mogao da provali kuda vodi ovaj razgovor. Mama je otvorila

frižider pa je nožem grebla po delu za zamrzavanje gde se, obavijeno slojem plavog leda, pakovanje ribljih štapića zalepilo za podlogu. „Opet je oslobodio jedno dete”, nastavila je. „Ovo je iz Lihtenberga. Peto. Ono prethodno bilo je iz...”

„Vedinga. Znam.”

A ona tri pre njega bila su iz Krojčberga, Tempelhofa i Šarlotenburga. Berlin već tri meseca nije disao zbog tog Mistera 2000. Na televiziji su rekli da je on verovatno najlukaviji otmičar dece svih vremena. Zovu ga i „diskont otmičar” jer otkup koji traži nije previsok, takoreći po diskontnoj ceni. Namami nekog dečaka ili devojčicu u kola, zbriše s njima, pa roditeljima napiše pismo: *Dragi roditelji, ako hoćete da vaša mala Lusil-Mari ponovo bude s vama, to košta samo 2.000 evra. Dobro razmislite da li treba da zbog tako smešne svote obaveštavate policiju. Jer, ako je obavestite, dete će vam biti vraćeno komad po komad.*

Roditelji su do sada obavestavali policiju tek pošto bi platili šta se traži i dobili svoje dete ucelo. A Berlin je čekao dan kad neka mala Lusil-Mari ili neki Maksimilijan ne budu vraćeni kući u kompletu zato što su njihovi roditelji napravili sranje. Što je skroz moguće, jer ima roditelja koji su srećni kad se oslobode deteta i neće da calnu ni cent za otkupninu. Ili su siromašni pa imaju samo pedeset evra, i to im je sve. A ako Mister 2000 dobije pedeset evra, može biti da se od celog deteta time otkupi samo šaka. E sad, pitanje je šta bi on tad vratio – šaku ili ono ostalo. Verovatno šaku, jer je to neupadljivije. Uostalom, za paket s ostatkom deteta svih 50 evra otišlo bi na poštarinu, garantovano.

Kako god, dve hiljade evra je silna lova. Ali kad je nevolja, svako nekako skupi koliko treba, samo ako hoće. To mi je Berts objasnio. Berts studira nešto kao razvoj preduzeća zaostalih u razvoju, a to ima veze s lovom, pa dakle zna o čemu govori.

„Imaš li ti dve hiljade evra?” – pitao sam mamu. Nikad se ne zna. U slučaju nužde mogao bih da joj dozvolim da razbije moju kasicu-prasicu. Imam je otkad znam za sebe i mislim da

sam uštedeo dovoljno bar za celu ruku. Tako bi mama za dva-deset-trideset evra imala malu uspomenu na mene.

„Dve hiljade? Je l' ti ja tako izgledam?”

„A je l' bi mogla da ih skupiš?”

„Za tebe? Skupila bi ih, dušo, pa makar morala da ubijam.”
Začuo se prasak a poveći komad leda sleteo je na pod. Mama ga je podigla izustivši nešto kao *puhhh* ili *pfff* i ubacila u sudoperu. „Zamrzivač mora pod hitno da se odledi.”

„Ja nisam tako mali kao deca koja su do sada kidnapovana. Stariji sam i krupniji.”

„Da, znam”. S naporom je čerečila pakovanje štapića. „Ali eto, poslednjih nedelja su tražili da te svakog dana vodim do škole i vraćam kući.”

Mama radi do ranog jutra. Kad se vrati kući donese mi nešto iz pekare, poljubi me pre nego što krenem u školu a onda legne da kunta. Obično se probudi tek poslepodne, kad sam uveliko kod kuće. Zato nikad nije ni mogla da me prati do škole i čeka posle nje.

Načas je zastala a na licu joj se pojavio podozriv izraz: „Jesam li ja neodgovorna majka, a Riko?”

„Ni slučajno!”

Na trenutak me je zamišljeno pogledala, pa je riblje štapiće, još zamrznute, izručila u tiganj. Puter je bio tako vreo da je zaprštalo na sve strane. Mama je odskočila unazad. „Jao, sad ću da smrdim na ovo sranje!”

Znao sam da bi se ionako istuširala pre nego što uveče ode u klub. Posle ribljih štapića uvek se tušira. Ni najskuplji parfem na svetu, jednom je rekla, ne zalepi se tako kao miris ribljih štapića. Dok su štapići cvrčali u tiganju ispričao sam mami kako sam našao makaronu koju je Ficke smazao, pa mi je uništio dokazni materijal i sad više ne mogu da saznam čija je bila.

„Matora džukela”, promrmljala je.

Mama ne može da smisli Fickea. Pre nekoliko godina, kad smo se doselili u Dife 93, vukla me je po celoj zgradi da se upo-

znamo sa komšijama. Ruka joj se bila skroz oznojila i već je bolela od silnog rukovanja. Moja mama je hrabra, ali nije hladnokrvna. Strepela je da nas ljudi neće prihvatiti kad budu saznali da ona nije neka dama a da sam ja malo specijalan. Kad smo zakucali na Fickeova vrata i on nam otvorio, bio je u onoj svojoj pižami. Za razliku od mame, na čijem se licu ništa nije moglo primetiti, ja sam se nasmejao. Što je bila greška. Mama je onda rekla otprilike ovo: „Bardan, ja sam, znači, nova, a ovo je moj sin Riko. On je malo slabiji u glavu, ali on nije kriv za to. Pa, eto, ako nekad nešto napravi...”

Ficke je začkiljio i iskrivio lice kao da je u ustima osetio neki gadan ukus. Onda nam je, bez reči, zalupio vrata pred nosom. Od tada me zove retard.

„Je l' ti rekao da si retard?” – pitala je mama.

„Nije”, odgovorio sam. Što da je džabe nerviram.

„Matora džukela”, ponovila je.

Mama me nije pitala zašto mi je bilo toliko stalo da saznam čija je makarona. Za nju je to bila *jedna od Rikovih ideja*, što je bilo i tačno. Nema svrhe zapitkivati me o tome.

Posmatrao sam je kako prevrće štapiće u tiganju. Pevušila je neku pesmicu i premeštala težinu s noge na nogu. Onda je na brzaka postavila sto. Sunce je ulazilo kroz prozor a vazduh je primamljivo mirisao na leto i ribu. Osećao sam se gotivno. Volim kad mama kuva ili kad radi nešto po kući.

„S krvavom bljuzgom?” – pitala je kad je završila.

„Naravno.”

Stavila je bocu kečapa na sto i pružila mi tanjir. „Znači – ne treba pratnja do škole?”

Odmahnuo sam glavom. „Sad će raspust. Možda ga ukebaju za to vreme.”

„Stvarno ne treba?”

„Najstvarnije.”

„Pa, dobro.”

Bukvalno je gutala riblje štapiće. „Moram ubrzo da palim”, odgovorila je na moj upitan pogled. „Idem s Irinom kod frize-
ra.” Irina je njena najbolja drugarica. I ona radi u klubu. „Ru-
žino drvo, šta kažeš, a?”

„Farbaš kosu u crveno?”

„Ne, ostaće plava, ali će se prelivati u crvenkasto.”

„Prvo me učiš da se za žutu kosu kaže plava, a sad je još i
plava kao ruža! A ruže su drečavocrvene!”

„Ružino drvo nije drečavocrveno nego više rozikasto. Ili
braonkasto.”

„Ali ruže uopšte ne rastu na drvetu! I je l’ to tvoje drvo roze
ili braon?”

„Šta ja znam! Tako se zove boja, i tačka.”

Mama ne voli da je davim pitanjima, a ja ne volim kad govori
nešto što ne razumem. Valjda to što se kaže treba nešto da znači.

Odgurnula je prazan tanjir ka sredini stola. „Treba nam ne-
koliko stvarčica za vikend. Mogla bih ja da ih kupim, ali...”

„Kupiću ja.”

„Stvarno si srce!” Osmehnula mi se s olakšanjem, pa je usta-
la i počela da kopa po džepovima pantalona. „Napisala sam spi-
sak, čekaj malo...”

Sve mamine pantalone su toliko tesne da se bojim da će mi
jednog dana zatrebat i makaze da bih je izvukao iz njih. I pi-
tam se zašto sve gura u džepove pantalona. Dobila je na bingu
bar deset onih plastičnih tašni. Ali, ne vredi, ona ih odmah pro-
da na licitacijama preko interneta.

„Nema mnogo.” Konačno mi je pružila izgužvanu ceduljicu.
„Novac je u fioci. Najvažnije je da kupiš pastu za zube. Nisam
zapisala puter, ali evo i on je otišao. Je l’ možeš da zapamtiš da
treba i puter, ili da...”

Natakao sam prvi riblji štapić na viljušku i umočio ga kraj-
nje opuštenu u kečap. „Mogu da zapamtim.”

Valjda mogu.

I DALJE SUBOTA

OSKAR

Kupovina je super prošla. Pasta za zube, puter, grickalice, jogurt i ona čuda za salatu. Pružio sam novac kasirki, a ona mi je vratila kusur i rekla: Pozdravi majku. Pri tom me je gledala kao da priželjkuje da mi mama umre u mukama. Kapiram i zašto. Kad smo se doselili mama je svratila do samiške i prijateljski objasnila kasirkama da ja ne umem da računam i da je već polomila obe ruke nekome ko je pokušao da me zavrne.

Izašao sam iz prodavnice. Povetarac je ljuljao krošnje drveća. Zaboravio sam kako se to drveće zove, a možda nikad nisam ni znao. Kako god, izgleda kul. Sa tih stabala kora se ljušti kao boja sa starih vrata, a ispod se pojavljuje svetlija, koja se takođe ljušti. I sve tako. Prosto te kopka gde se završava takvo drvo, mislim iznutra.

Sunčeva svetlost klizila je po milionima listova i ganjala malecke senke po trotoaru. Sve je vrvelo od ljudi, mnogi su sedeli ispred kafana i restorana a kroz otvorene prozore na zgradama muzika se izlivala na ulicu. Bio sam baš srećan. I osećao sam se sigurno.

U dugačkoj ulici Dife, kako zovemo našu Difenbahštrase, ima svega što je čoveku potrebno. Tu je samiška, i dragstor, tu su i dve piljarnice, pa onda prodavnica pića, pekara, mesara, i tako dalje. Nigde ne mora da se skreće, i baš zato je mama izabrala da stanujemo u toj ulici, dugačkoj ali pravoj. Ja, u stvari, ne mogu da zapamtim put, pogotovo ne neki tamo pun čoško-

va, gde svaki čas moraš da skrećeš. Imam smisao za orijentaciju kao pijani golub pismoša u vejavici, s vetrom jačine 12 stepeni. Ali iz Dife mogu sam da stignem čak i do škole. Treba samo da izađem iz kuće, odem do prve apoteke i skrenem naviše, prema Landverkanalu. Odatle se ide stalno pravo, pređe se Admiralski most i – eto škole. Iza škole put vodi pravo kroz Malu Tursku sve do raskrsnice Koti, ali se nikad nisam odvažio da odem dalje od grila Dojum, koji je *pre* Kotija, mada ne daleko od raskrsnice.

Razmišljao sam da li da usput potražim još neku makaronu. Jer sasvim je moguće da ona moja nije izletela iz prozora naše zgrade nego da ju je neki prolaznik izgubio ili namerno bacio na pločnik.

PLOČNIK: trotoar. Morao sam da pitam mamu kako se ono trotoar kaže drugačije. Dovoljno je teško prevoditi strane reči u razumljive, ali obrnuto je još teže.

Dok sam tako cunjao ulicom, mislio sam na Ivicu i Maricu koji su u dubokoj i mračnoj šumi ostavljali za sobom trag od mrvica hleba, da bi mogli da se vrate istim putem. Možda je i ovde neko ostavio trag od makarona da ne bi zalutao u kraju. Ako je tako, taj je još niže nadaren od mene. Jer ako se pojavi neki svaštožder kakav je Ficke, ostavljač makaronskog traga ima prilično slabe šanse da nađe put. Tako su šumske ptice pojele mrvice koje su ostavili Ivica i Marica, i gde su njih dvoje na kraju završili? Kod onog velikog opakog vuka, pa da.

Zastao sam kod igrališta. Igralište je, kao neko poluostrvo, okruženo Ulicom Braće grim: gore, kod kanala, ta ulica pravi oštru krivinu i opet se vraća do Dife, tako da bi se moglo reći da je dupla. Igralište je veliko i, kad je vreme lepo, puno je majki i

klinaca. U Nojkelnu, gde smo ranije stanovali, mama je često išla sa mnom na igralište. Imao sam lopaticu, sito i gomilu modlica. A onda sam, jednom, lopaticom iskopao rupu, u nju ubacio sito, modlice a na kraju i lopaticu, sve to lepo zatrpao rukama i posle više nikad nisam mogao da nađem to mesto.

Još malo sam buljio u igralište i radovao se što su ti klinci pametniji od mene, pa sam se opet setio svoje makarone. Produžio sam put, sve polako, i ne odvajajući pogled od sivog pločnika. Video sam zgužvani papirić od čokoladice. Video sam nekoliko komadića stakla ispred velikog kontejnera za stakleni otpad. Video sam zgaženi pikavac. A onda sam video dve male noge u belim soknama i sandalama.

Podigao sam glavu. Dečak koji je stajao preda mnom bio mi je, pa, eto, otprilike do grudi. U stvari: njegova tamnoplava kaciga bila je u visini mojih grudi. Bila je to kaciga kakve nose motociklisti. Nisam znao da postoje takve kacige i za decu. Izgledao je skroz blesavo. Vizir kacige bio mu je podignut.

VIZIR: ono kroz šta se gleda. Pitao sam Bertsa kako se to zove, jer on vozi motor. On mi je, usput, rekao da su Jula i Masud zajedno zapalili na letovanje. Pffff...

„Šta to radiš?” – pitao me je dečak. Zubi su mu bili ogromni. Činilo se da s takvim zubima može bez problema da odgrize komad neke velike životinje, konja, žirafe, ili tako nečeg.

„Tražim nešto.”

„Ako mi kažeš šta, mogu da ti pomognem.”

„Tražim makaronu.”

Prošarao je pogledom po pločniku. Kad je spustio glavu načas me je zaslepeo odblesak sunca na njegovoj kacigi. Primetio sam da je za njegovu košulju kratkih rukava prikačen, kao broš,

malecki žarkocrveni avion. Vrh jednog krila bio je odlomljen. Klinja je na kraju pogledao između grmova ispred ograde igrališta, čega se ja nisam setio.

„A kakva je to makarona?” – pitao je.

„Zna se jedino da je pronađena. Možda je rigatoni. Pa čak i dokaz. Ali to se može reći tek kad se opet pronađe, jer ne-pronađena nije ni rigatoni ni dokaz. Što je i logično, zar ne?”

„Hm...” Nagnuo je malo glavu, usta sa onim zubekanjama opet su se rastvorila a on je rekao: „Da nisi ti neki moron, a?”

E pa, stvarno!

„Ja sam niskonadaren.”

„Stvarno?” To ga je zainteresovalo. „A ja sam visokonadaren.”

Sad je i on mene zainteresovao. Iako je bio mnogo manji od mene, odjednom mi se učinio mnogo većim. Čudan osećaj. Toliko smo dugo piljili jedan u drugog da sam pomislio da ćemo ostati tako i kad zađe sunce. Nikad nisam video visokonadareno dete, osim na televiziji, u onoj seriji *Mladi talenti*. Bila je tamo jedna devojčica koja je kô luda svirala na violini nešto grozno teško, a onaj lik što vodi emisiju dovikivao joj je istovremeno kilometarske brojeve pa je morala da pogađa jesu li to prosti brojevi ili nisu. Gospođa Daling je, dok smo to gledali, progutala sendvičić s lososom skoro bez žvakanja i rekla da će mala daleko da dogura. Zbog toga sam pomislio da su prosti brojevi nešto naročito. A u stvari nisu.

PROST BROJ: prost broj ili prim-broj je broj koji može da se, bez ostatka, deli samo s brojem 1 ili sa samim sobom. A ostatak može da bude i rupa u mozgu, ako je broj predugačak. Da sam ja na mestu onog lika što vodi emisiju, ja bih devojčicu pitao što ne svira trubu ili flautu. Pošto onda, ako se zbuniš, samo duvaš u njih, i sve bude okej.

„Moram sad da idem”, kazao sam konačno dečaku. „Pre nego što se smrkne. Jer inače mogu da zalutam.”

„A gde stanuješ?”

„Eno, tamo, napred, u onoj žutoj kući. Broj 93. Ona desno.”

Istog trenutka sam se iznervirao što sam rekao *desno*. Kao prvo i prvo, nisam znao da li je zaista desno, jer je mogla biti i levo, a kao drugo i drugo – prekoputa je stara Urbanska bolnica, opružila se koliko je duga, kao neka zaspala mačka. Odmah se vidi da to nije stambena zgrada.

Dečak je pogledao u pravcu koji je pokazivala moja ispružena ruka. Kad je ugledao broj 93 čelo mu se nabralo naviše, kao da mu je upravo sinula neka strava ideja, a zatim se nabralo naniže, kao da hoće da temeljno razmisli o nečemu.

Najzad mu se čelo izgledilo a on je nabacio kez. „Ti si izgleda stvarno moron. Pa kako možeš da zalutaš kad ti je nešto pred nosom i kad treba da ideš samo pravo, to je nemoguće!”

Znači, pogodio sam stranu ulice. Ipak, klinja je već počeo da mi ide na živce. „Nemoguće? E, pa, vidiš, *meni* nije nemoguće. I da si stvarno tako pametan, znao bi da ima ljudi kojima to nije nimalo nemoguće.”

„Ja...”

„I još ću nešto da ti kažem: to uopšte nije smešno!” Sve kugle za bingo su odjednom pocrvenele i počele da se sudaraju. „Nisam ja izabrao mozak iz koga ponekad nešto ispadne. I nisam dobrovoljno glup, ili zato što ne učim.”

„Ma, ja sam...”

„Ti si naravno jedan od onih pametnjakovića koji sve znaju i koji stalno moraju nečim da se hvale, jer se inače za njih niko ne bi interesovao, osim ako ne sviraju violinu na televiziji!”

Totalno je bez veze, ali kad se zbog nečeg jako uzбудim, na primer zbog neke nepravde, počnem da ridam. I ne mogu ama baš ništa protiv toga. Dečakove oči, zaklonjene kacigom, ispunile su se strahom.

„Pa nemoj da plačeš. Nisam to uopšte tako...”

„A inače, znam šta je prost broj!” – prodrao sam se.

Od silnog uzbuđenja u tom trenutku valjda ništa drugo i nisam znao. Dečak je začutao. Pogledao je u svoje sandale. Pa je onda opet podigao pogled. Usne su mu se suzile na dve crte. Pružio je ruku. Bila je tako mala da su u moju šaku mogle da stane dve njegove.

„Ja sam Oskar”, rekao je. „I iskreno ti se izvinjavam. Nije bilo u redu zbijati šale na tvoj račun. Poneo sam se arogantno.”

Nisam imao pojma šta poslednja reč znači, ali sam izvinjenje razumeo.

AROGANTNO: kad nekog gledaš s visine. Oskar, znači, i ne može da bude nešto naročito arogantan jer je mnogo manji od mene, pa kad me gleda mora da podigne pogled.

Treba biti fin kad ti se neko izvini. U stvari, kad neko folira da se izvinio, mirno možeš da i dalje budeš nadržan, ali Oskar se iskreno izvinio. Rekao je to jasno i glasno.

„Ja sam Riko”, kazao sam i rukovao se s njim. „Moj tata je bio Italijan.”

„Je l' mrtav?”

„Logično. Da nije, ne bih rekao *bio*.” Vemajer mi je kazao da je jedna od mojih jačih strana u pisanju sastava pravilna upotreba vremena, znači prošlosti, bliže i dalje, sadašnjosti i budućnosti.

„Žao mi je. A kako je umro?”

Nisam odgovorio. Nikom nikad nisam ispričao kako je moj tata umro. To se nikoga ne tiče. I vrlo je tužna priča. Šmrknuo sam, zagledao se preko ograde u igralište i pokušao da mislim na nešto drugo. Na primer, na to da li su i tamo zakopana sita, modlice, lopatice i slično, i ako jesu koliko ih je, i kojih su boja. Garant

ih ima na stotine. Kad bih ih sve iskopao, mama bi mogla da ih proda na licitaciji preko interneta, zajedno sa svojim tašnama.

Pošto je video da odgovora neće biti, Oskar se malo muvao naokolo. Najzad je klimnuo glavom i rekao: „A sad moram kući.”

„I ja. Da se ne istopi puter.” Podigao sam uvis ceger. A onda sam, zato što je Oskar u svojim smešnim krpicama izgledao kao ona deca koja stalno moraju da jedu povrće i voće i musli bez šećera iz bio-špajza, onda sam, znači, rekao: „Potrošili smo puter jer smo za ručak imali štapiće od ribe pržene na puteru, a uz njih krvavu bljuzgu”.

Krenuo sam rešen da se ne osvrnem ni jedan jedini put. Nek ne uobražava da mislim da je nešto naročito sa onom njegovom kacigom i zubima čudovišta. Onda sam se ipak osvrnuo i video ga kako se udaljava ulicom Dife, ali u drugom pravcu. Iz daljine je izgledao kao sasvim malo dete s velikom plavom glavom.

Tek kad sam se ponovo našao u kući, stavio puter u frižider i počeo nožem da grebem po fioci za zamrzavanje pade mi na pamet da nisam pitao Oskara šta traži tako sam samcit u našem kraju. I šta znači onaj crveni avion zakačen za njegovu košulju. I zašto nosi kacigu kad ide peške.

Lokne gospođe Daling su baš lepo ispale. Kad je otvorila vrata, gurnuo sam joj u ruke kesicu slanah štapića. Kroz otvorena vrata dnevne sobe u hodnik je prodirala zlatnocrvena večernja svetlost. Po zidovima tog hodnika visi masa plastičnih ramova sa sličicama male dece s ogromnim očima koja stoje, na primer, ispred Ajfelove kule ili nekog mosta u Veneciji. Ima i slika s klovnovima i nekim takvim likovima, od kojih polovina plače. Popriličan kič.

„Nije mi baš najbolje, zlato”, rekla je gospođa Daling i zatvorila vrata stana. „Ono sivo osećanje, znaš već.”

Samo što nisam uskliknuo. Sivo osećanje značio je da nećemo da gledamo ljubavni film. Ja nemam ništa protiv ljubavnih filmova, ali ponekad me unerveže. Nema nijednog ljubavnog filma o niskonadarenim ljudima, kao da oni ne mogu nikoga da nađu da se u njega zatreskaju. Okej, postoji *Forest Gamp*, ali taj film nema srećan kraj, a pored toga, Foresta baš i ne gotivim, strašno je nametljiv i alav.

Gospođa Daling me je zagrlila, pa me je lagano odgurala do dnevne sobe. Toliko glup nisam da zalutam u njenom malom stanu, ali nisam ništa rekao. Kad joj se javi to sivo osećanje uvek se prilično muči, pa treba pokazati malo uvidavnosti.

„Saznade li najzad čija je makarona? Fickeova?”

„Tc.”

Nisam joj rekao da je ta budala naprosto progutala moju lepu makaronu. Posadio sam se na sofu i neupadljivo overavao ponudu. Na stolu je bio tanjir sendvičića s režnjevima kobasice, krastavčićima i polutkama paradajza. Zakrčao mi je stomak. Gospođa Daling pravi najbolje sendvičiće na svetu.

„Ako je nije bacio Ficke”, razmišljala je naglas gospođa Daling, „onda je verovatno neko od Keslerove žgadije.”

„Keslerovi su na letovanju. Kao i Runge-Blavecki.”

Keslerovi su već bili na te-veu, i u novinama, i svuda. Oni su senzacija jer je gospođa Kesler dobila dva puta blizance, i to iste godine: dva dečaka u januaru, pa dve devojčice u decembru. Između duplih rođendana jedva uguraju proslavu Božića i Nove godine. Skupo zadovoljstvo, kaže gospodin Kesler, ali se pri tom ponosno smeška. Dupli blizanci, da vidimo ko to može da ponovi! Blizanci imaju šest i sedam godina. Gospođa Daling ih mrzi kao samog đavola i zove ih drekavci.

Slane štapiće stavila je u čašu koju je spustila na sto kraj tanjira sa sendvičićima. Potom je zatvorila prozor. Prvo uvek odgledamo vesti pa tek onda film. Gospođa Daling je zaco-

pana u jednog spikera. Oči su mu smeđe kao da je plišani meca, zove se Ulf Braušer, i za gospođu Daling on je sam vrh. Kad je nedavno opet popila rakijicu s mojom mamom rekla joj je da je Ulf seksi do bola.

Danas ju je Ulf Braušner ozbiljno gledao svojim lepim braon očima jer je, naravno, i u večernjim vestima ponovljeno da je Mister 2000 oslobodio ono dete iz Lihtenberga. Roditelji nisu hteli da daju intervju pa su prikazane samo fotke ostale dece. Te fotke je svaki stanovnik Berlina već znao napamet iz novina i sa te-vea: dva dečaka i dve devojčice, svi mlađi od sedam godina. Svi se smeše osim male Sofije iz Tempelhofa. Deca uvek izgledaju slatko, i kad su ružna, ali mala Sofija je izuzetak. Mada je njena fotka pomalo nejasna, i na njoj se vidi kako su joj oči usađene sasvim blizu na okruglom i ravnom licu koje liči na Mesec. Usne su joj uzane i gotovo jednako bezbojne kao tanke obrve, a njena plava kosa pada na ramena u mlitavim pramenovima. Odevena je u zgužvanu zagasitoroze majicu, usvinjenu crvenom flekom od sladoleda od jagoda ili tako nečega. Decu koja tako izgledaju i tako se oblače obično ismevaju i zezaju u školskom dvorištu. Sofija je drugo dete koje je kidnapovao Mister 2000, i nje mi je najviše bilo žao. Znam kako izgleda kad te stalno zezaju zato što si drugačiji.

Ulf Braušer je obavestio gledaoce da još nema traga otmičaru, pa se prešlo na politiku. Sa strane gde je sedela gospođa Daling začuo se zvuk nalik frktanju.

„Eh, što bih volela da imam adresu tog tipa!”

„Ulfa Braušera?” Uspeo sam da zapamtim kako se zove jer kad god se pojavi ispod piše i njegovo ime. Inače sam, što se pamćenja imena tiče, skroz u čabru, a taj čabar je i bušan.

„Ma jok, adresu diskont otmičara!” Gospođa Daling gurnula je u usta polutku paradajza. „Rado bih mu lično uputila poziv da kidnapuje neko od Keslerove žgadije. Za roditelje bi to bilo samo upola strašno, koje god da im uzmu imali bi još jedno isto takvo, *in petto*.”

„Šta znači *in petto*?”

„U rezervi.”

Problem sa stranim rečima je u tome što često znače nešto sasvim prosto ali neki ljudi vole da to kažu komplikovano.

Gospođa Daling je, za paradajzom, ubacila u usta krastavičić. Dok ga je žvakala čulo se kako joj praska u ustima. Onda je olizala prst. „Ako mene pitaš, ne bi to bio nikakav gubitak.” Ponovno je frknula. „Ti drekavci su nešto najgore što je ikad stanovalo u ovoj kući.”

„Za mene je Ficke gori.”

Odmahnula je rukom i dohvatila nekoliko slanah štapića. „Ma jok, taj samo simulira. Sendvičić, Riko?”

SIMULIRATI: izvoditi ko bajagi. Priznajem, za ovo drugo treba tri reči da bi se objasnila jedna, ali to bar svako odmah razume.

Uzeo sam sendvičić i jedan krastavac. Gospođa Daling je grickala svoje slane štapiće, a onda je odjednom zgrabila dajljski i isključila ton. Na ekranu se videla berlinska katedrala, pa se pojavilo i nekoliko kranova, sve bez objašnjenja. U sobi je zavladala tišina. Gospođa Daling je piljila preda se pomalo zamagljenim očima i nije se micala. Gledao sam je krajičkom oka i obazrivo žvakao sendvičić. Uvek je pomalo jezivo kad gospođu Daling obuzme sivo osećanje.

„Šta?” – nevoljno je izustila posle nekog vremena, ne okrećući glavu k meni.

„Mogli biste malo da izađete”, rekao sam.

„Je l' to tvoja ideja ili ideja tvoje majke?”

„Moja.”

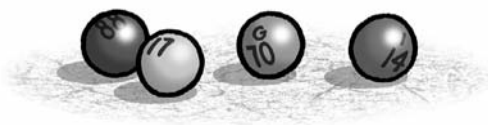
Ideja je bila mamina. Ako si niskonadareno dete moraš da budeš oprezan kad kažeš stvari koje bi mogle da zvuče kao da ih nisi sam smislio. Dok si rekô keks ljudi pomisle da si

lažov koji nešto izvodi a zapravo si sasvim pametan, pa ti onda postavljaju računске zadatke, i sve tako nešto. Ali nisam toliko glup da ne kapiram od čega se javlja sivo osećanje. Javi se kad si usamljen, a da bi sreo druge ljude treba da izađeš ili da se povežeš s nekim preko interneta. Ja nemam pojma koliko godina ima gospođa Daling, možda skoro pedeset. Ipak, sigurno bi se negde mogao iskopati još neko ko voli sendvičice. Tamo na tezgi za meso na Hermanplacu nije se očigledno pojavio čovek za nju.

Vesti su prošle. Ulf Braušer je nestao. Gospođa Daling je odlučno pritisla dugme na daljinskom. Ekran je pocrneo a onda se na njemu pojavilo ružičasti logo de-ve-de plejera.

„Gledaćemo krimić.“ Podupirući se rukama, gospođa Daling se pridigla sa sofe i prišla ormanu gde je stajala njena zbirka filmova. „Mis Marpl.“

Sad sam slobodno mogao da uskliknem od radosti.

Kasnije, kad sam ponovo bio u našem stanu i ležao u krevetu, nisam mogao da zaspim. Pomalo i zbog mis Džejn Marpl. Uvek se uzбудim kad gledam neki krimić u kome ona igra jer se bojim da joj se nešto ne dogodi. Od silnog uzbuđenja zaboravim da je prošli put u filmu koji smo već gledali preživela pad.

Razlog je bio i pun Mesec. Osvetljavao je tamne, slepe prozore praznih stanova u dvorišnoj zgradi. Na nekim prozorima još vise stare zavese. Iz svog kreveta mogu sasvim jasno da vidim baš treći sprat, onaj gde se ubila gospođica Bonhefer. To je bila jedna stara dama, usedelica. Kad je dobila rak na plućima, nije joj se išlo u bolnicu pa je jednog dana pustila gas, pripalila poslednju cigaretu i malo sačekala. Onda se začulo VUMS!

Prvo se mislilo da dvorišna zgrada nije mnogo oštećena eksplozijom. Stanovi u kojima je sve bilo razbucano dobili su nove prozore i malo su licnuti, ali se kasnije pokazalo da su se na stepeništu, u visini četvrtog i petog sprata, pojavile nove pukotine. Pretila je opasnost da se ceo krš od zgrade sruši, pa su svi stanari morali da se isele.

Preko prozora na stepeništu zakucane su daske, vrata iz dvorišta dobila su novu masivnu sigurnosnu bravu a mnogobrojni vlasnici stanova posvađali su se oko troškova ponovne izgradnje.

To je bilo pre mnogo godina. Ali navodno, a to mi je gospodin Momzen rekao čim smo se doselili, gospođica Bonhefer od tada šeta kroz svoje stare sobe, sada kao duh. Momzen je postao domar baš kad se stara gospođica ubila. I čvrsto veruje da ona i dalje traži pepeljaru ili već tako nešto u svom starom stanu.

Hteo – ne hteo, uvek moram da pogledam preko puta. Razmišljao sam da li da zamolim mamu da okači deblje zavese na moj prozor ili da stavi roletne, ali sam odustao od toga da ne bi pomislila da sam kukavica i mekušac. Povremeno mi se učini da kroz polumrak praznih soba gospođice Bonhefer šmugne nešto još mračnije. Znam, doduše, da uobražavam da vidim te tajanstvene mračne senke, ali mi od toga nije lakše. Pogotovo ne kad moram hitno u klozet ali se ne usuđujem da ustanem iz kreveta. A ne usuđujem se da ustanem iz kreveta kad god mama radi noću pa sam sâm u stanu. Već nekoliko godina mi se nije desilo da skvasim gaće ali znam dobro: ako bih duže od minut gledao kako se te mračne senke vrzmaju unaokolo, bilo bi gotovo. Zato, najčešće, pre nego što zaspim navučem pokrivač preko glave.

Navukao sam ga i večeras.

Pod pokrivačem sam mislio na Oskara i pitao se hoću li ga ikad ponovo videti. Pa sam tako i zaspao.